

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра біології та екології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри біології та екології

Наталія КАЗАНІШЕНА

“26” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 28 ЗАГАЛЬНЕ ЗЕМЛЕЗНАВСТВО

для підготовки фахівців **першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

за освітньо-професійною програмою «**СЕРЕДНЯ ОСВІТА (БІОЛОГІЯ ТА
ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ. ГЕОГРАФІЯ)**»

спеціальності **014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**

галузі знань **01 Освіта / Педагогіка**

мова навчання **українська**

2024-2025 навчальний рік

Розробники програми: **Станіслав Придеткевич**, к. геогр. н, старший викладач кафедри географії та методики її викладання.

Ухвалено на засіданні кафедри біології та екології

Протокол № 16 від «26» серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми Наталія КАЗАНІШЕНА

ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Метою вивчення обов'язкового освітнього компоненту професійної підготовки «Загальне землезнавство» є формування у здобувачів вищої освіти науково-світоглядних уявлень про закономірності будови, функціонування, динаміки та еволюції географічної оболонки, проблеми її територіальної диференціації тощо.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Рік навчання	2	2-3
Семестр вивчення	4	4-5
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальний обсяг годин	90	90
Кількість годин навчальних занять	44	12
Лекційні заняття	20	6
Практичні заняття	-	16
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	36	6
Самостійна робота	46	78
Форма підсумкового контролю	Екзамен	Екзамен

3. Статус дисципліни – обов'язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: Курс є базовим компонентом практичної підготовки вчителя географії закладу загальної середньої освіти.

Освітній компонент вивчається одним із перших з циклу географічних наук (одночасно з картографією з основами топографії). Кореквізити: формує основу для подальшого поглиблення географічних знань при вивченні дисциплін географія материків і океанів, географія України, регіональна економічна та соціальна географія.

5. Програмні компетентності навчання:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів біології, географії, наук про здоров'я, освітніх наук, і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.	
Загальні компетентності	ЗК 09	Здатність до пошуку, обробки та критичного аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК 10	Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
	ЗК 11	Здатність вчитися і оволодівати сучасними

		знаннями.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)	СК 13	Здатність до комплексного планування, організації та здійснення навчальних проєктів, підготовки аналітичної звітної документації, презентацій.
	СК 19	Здатність демонструвати знання про структуру географії, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи розвитку, значення для суспільства.
	СК 20	Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів.
	СК 21	Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).
	СК 22	Здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.
	СК 23	Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності.
	СК 24	Здатність виконувати польові дослідження природних об'єктів та процесів, здійснювати педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.
	СК 27	Здатність до пошуку джерел географічної інформації та її наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі географічних методів і підходів, у тому числі інформаційних технологій.
	СК 28	Здатність розуміти та пояснювати особливості фізико-географічних об'єктів у геосферах, взаємозв'язки у ландшафтах та біогеоценозах.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН 20	Знати та розуміти основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географічної науки, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географії.
ПРН 21	Знати географічну термінологію та номенклатуру.
ПРН 22	Описувати основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих компонентів, класифікувати зв'язки і залежності між компонентами.
ПРН 23	Знати та обґрунтовувати перебіг, причини і наслідки процесів, що відбуваються у природних і суспільних територіальних комплексах та їх

	компонентах.
ПРН 24	Пояснювати просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.
ПРН 25	Пояснювати зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, формулювати наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства.
ПРН 26	Виконувати польові та лабораторні дослідження з географії, інтерпретувати їхні результати.

7. Методи навчання:

За джерелом інформації:

- словесні: розповідь, пояснення, бесіда;
- наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження;
- практичні: вправи, практичні роботи;

За ступенем керування здобувачами вищої освіти:

- навчальна робота під керівництвом викладача;
- самостійна робота з літературними джерелами;
- письмова робота, лабораторна робота;

Методи стимулювання інтересу до навчання:

- навчальні дискусії;
- створення ситуацій пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості.

Самостійна робота.

Дистанційний метод навчання в інформаційній системі Moodle.

8. Засоби діагностики результатів навчання:

Завдання поточного контролю, бесіда, усне опитування, письмові завдання, завдання модульної контрольної роботи, завдання екзамену.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	разом	у тому числі		
		лекційні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Загальне землезнавство: базові поняття				
Тема 1. Загальне землезнавство як наука	8	2	2	4
Тема 2. Космічні чинники впливу на географічну оболонку.	8	2	2	4
Тема 3. Форма, розміри, будова та історія Землі	8	2	2	4
Тема 4. Масштаб. Зображення поверхні Землі. План і карта. Орієнтування на місцевості	11	2	4	5
Тема 5. Атмосфера	8	2	2	4
Тема 6. Гідросфера	8	2	2	4
Тема 7. Літосфера	8	2	2	4
Тема 8. Біосфера. Кора вивітрювання. Ґрунтовий покрив.	8	2	2	4
Тема 9. Горизонтальна структура, динаміка та розвиток географічної оболонки.	11	2	4	5
Тема 10. Антропогенні перетворення в географічній оболонці	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 1	90	20	24	46
Разом годин	90	20	24	46

Заочна форма здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	разом	у тому числі		
		лекційні заняття	практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Загальне землезнавство: базові поняття				
Тема 1. Загальне землезнавство як наука. Властивості географічної оболонки	30	2	2	26
Тема 2. Атмосфера. Гідросфера.	30	2	2	26
Тема 3. Літосфера. Педосфера. Біосфера.	30	2	2	26
Разом за змістовим модулем 1	90	6	6	78
Разом годин	90	6	6	78

10. Форми поточного та підсумкового контролю.

Форми поточного контролю: Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового контролю, виступів здобувачів при обговоренні теоретичних питань, виконанні лабораторних (денна форма) та практичних (заочна форма) завдань, перевірки самостійної роботи (географічна номенклатура).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю: екзамен (усна/письмова відповідь, в тому числі із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється згідно Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями) від 30.01.2021, №11-ОД.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти базується на принципах систематичності, комплексності, об'єктивності, обґрунтованості, диференційованого підходу.

Система оцінювання передбачає активну роботу здобувачів вищої освіти впродовж семестру та отримання ними оцінки за лабораторні заняття (денна форма), практичні заняття (заочна форма), модульну контрольну роботу, самостійну роботу, екзамен, сума яких складає підсумкову рейтингову оцінку.

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота		
30 балів	25 балів	5 балів	40	100

Поточний контроль. Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на кожному навчальному занятті – 12.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти недостатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати навчальний матеріал на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності процесів і явищ; робить спроби виконання репродуктивних вправ і завдань; за допомогою викладача виконує прості завдання і задачі (за готовим алгоритмом). Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з курсу, здатний виконати методичні завдання й педагогічні задачі за зразком; орієнтується в методичних термінах, поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником та іншими джерелами інформації, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання й задачі за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з курсу, може поверхнево аналізувати ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічно)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями та категоріями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між

дієвий)		ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми та ін. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал; уміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак із окремими неточностями; вміє самостійно працювати, обґрунтувати положення, має достатній рівень сформованих умінь і навичок. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом з курсу, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття й категорії; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання та задачі; має сформовані типові методичні навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

Виведення підсумкового рейтингового балу поточного контролю навчальних занять (r_k) здійснюється за формулою:

$$r_k = (0,05 \times r_k^c + 0,4) \times \hat{r}_k,$$

де r_k^c – середня оцінка навчальної діяльності здобувача вищої освіти на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля, тобто частка від ділення суми всіх оцінок на їх кількість (беруться оцінки від 4 до 12, отримані на навчальних заняттях та оцінки, отримані після ліквідації здобувачем вищої освіти поточної заборгованості, а $\hat{r}_k$ – встановлений максимально можливий бал оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача вищої освіти за результатами поточного контролю з урахуванням її вагомості.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Неформальна та/або інформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)». URL:

<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3yK496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);

- підготовка конкурсної наукової роботи;

- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;

- волонтерська діяльність.

Модульна контрольна робота. Мета її написання – виявити рівень

теоретичних знань та практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти.

Модульна контрольна робота складається з двох теоретичних питань (кожне оцінюється 10 балами), а також одного практичного (оцінюється у 5 балів). Робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Перше і друге питання (по 10 балів) модульної контрольної роботи оцінюються відповідно до таких критеріїв:

Високий рівень 9-10 б.	Здобувач вищої освіти отримує 9-10 б. за відмінне виконання роботи та відповідей без істотних помилок та неточностей.
Достатній рівень 7-8 б.	Здобувач вищої освіти отримує 7-8 б. якщо робота виконана правильно, але допущені незначні помилки, що істотно не впливають на загальні висновки, щодо пояснення географічних процесів і явищ.
Середній рівень 6 б.	Здобувач вищої освіти отримує 6 б. якщо робота виконана не в повному обсязі, допущені помилки та неточності, відсутні висновки, що вказують на неповне розуміння студентом загальних географічних принципів і понять.
Початковий рівень менше ніж 6 б.	Здобувач вищої освіти отримує менше ніж 6 б. у разі допущення великої кількості помилок, що потребує додаткового опрацювання навчального матеріалу для отримання позитивної оцінки.

Третє питання (5 балів) модульної контрольної роботи оцінюються відповідно до таких критеріїв:

Високий рівень 5 б.	Здобувач вищої освіти правильно виконав практичне завдання.
Достатній рівень 4 б.	Здобувач вищої освіти має окремі неточності при виконанні практичного завдання.
Середній рівень 3 б.	Здобувач вищої освіти не повністю виконав практичне завдання.
Початковий рівень менше ніж 3 б.	Виконання практичного завдання здобувача вищої освіти у цілому вказує на недостатні знання, або здобувач взагалі не виконав завдання.

Узагальнена таблиця оцінювання модульної контрольної роботи (25 балів)

Рівень знань	Бали	Критерії оцінювання
Високий рівень	25-23 бали	Здобувач вищої освіти у відповідях на варіанти МКР демонструє глибокі знання, повною мірою володіє матеріалом, що дозволяє виявляти розуміння змісту предмету, його основних положень, категоріального апарату

		тощо, може обґрунтовувати свої судження, аргументуючи правильну відповідь, логічно та послідовно формулює текст відповідей на поставлені завдання.
Достатній рівень	22-19 бали	Результати відповідей здобувача вищої освіти на варіант МКР відповідають тим самим вимогам, що й для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає певні неточності та незначні помилки. Здобувач володіє матеріалом, правильно відповідаючи на поставлені завдання, логічно формулює відповіді, намагаючись аргументувати їх.
Середній рівень	18-15 бали	Відповіді здобувача вищої освіти на варіанти МКР дозволяють виявити знання і розуміння основних положень предмета, певне володіння категоріальним апаратом, проте характеризуються фрагментарністю, відсутністю повноти та аргументованості. Здобувач допускає помилки при відповідях на теоретичні та практичні завдання МКР, не вміє достатньо обґрунтувати свої судження.
Початковий рівень	14 і менше бали	Відповіді здобувача вищої освіти на варіант МКР не виявили знань та розуміння основних положень предмета, що спричинило значну кількість помилок або, взагалі, повну/часткову відсутність відповідей. Здобувач не вміє логічно побудувати відповідь, обґрунтовувати свої судження, плутається у розумінні категоріального апарату тощо.

Передбачене також написання модульної контрольної роботи з використанням платформи для дистанційного навчання Moodle.

Контроль за самостійною роботою відбувається у формі перевірки географічної номенклатури. Студенту пропонується показати на фізичній карті світу або позначити на контурній карті світу 50 фізико-географічних об'єктів із зазначених у «Методичних вказівках до виконання самостійної роботи із загального землезнавства» Максимальна можлива оцінка за самостійну роботу складає 5 балів, мінімум – 3.

Високий рівень 5 б.	Здобувач вищої освіти правильно показує на фізичній карті світу або позначає на контурній карті більше 44 запропонованих фізико-географічних об'єктів.
Достатній рівень 4 б.	Здобувач вищої освіти правильно показує на фізичній карті світу або позначає на контурній карті більше від 37 до 43 запропонованих фізико-географічних об'єктів.
Середній рівень 3 б.	Здобувач вищої освіти правильно показує на фізичній карті світу або позначає на контурній карті більше від 30 до 36 запропонованих фізико-географічних об'єктів.
Початковий рівень менше ніж 3 б.	Здобувач вищої освіти правильно показує на фізичній карті світу або позначає на контурній карті менше 30 запропонованих фізико-географічних об'єктів і потребує додаткового опрацювання самостійної роботи.

Екзамен. Якщо здобувач вищої освіти виконав усі завдання практичних занять, самостійної роботи, написав модульну контрольну роботу, то він отримує відповідні бали за перераховані види роботи і допускається до здачі

екзамену, який проводиться згідно графіку.

Максимально можлива оцінка за екзамен складає 40 балів, мінімальна – 24 бали. На екзамені здобувачу вищої освіти потрібно дати відповідь на три теоретичних питання і одне практичне, кожне з яких оцінюється у 10 балів.

Високий рівень 9-10 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання, повно викладає вивчений матеріал, вміє наводити аргументи для доведення своєї думки, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, змістовно. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 7-8 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу. Здобувач вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал для обґрунтування географічних процесів та явищ. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 6 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше ніж 6 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямувальних питань викладача. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Загальна оцінка за освітній компонент визначається шляхом сумування кількості балів за поточного контролю, модульної контрольної роботи, самостійної роботи та підсумкового екзаменаційного балу.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту здійснюється відповідно до таблиці:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу)	

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Настінні навчальні карти, навчальні топографічні карти, атласи, таблиці, навчальні наочні матеріали, інструменти та обладнання (глобус, телурій, скафіс, кутомір, компас, колекції гірських порід та мінералів тощо).

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання телевізора, проектора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення та демонстрації презентацій. Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення онлайн-відеоконференцій.

13. Рекомендована література

Основна

1. Бойко Р.Д., Чернюк Г.В. Основи фізичної географії : Навчальний посібник. К. : ІСДО, 2020. 240 с.
2. Загальне землезнавство. Книга 1 : навчальний посібник / авт.-уклад. О.Д. Лаврик. Умань : ПП Жовтий О.О., 2014. 112 с.
3. Загальне землезнавство: методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів денної форми навчання спеціальності 106 «Географія» ОС «Бакалавр» / укладачі Т.Ю. Лужанська, Н.С. Пятка, Л.І. Медвідь. Мукачево : МДУ, 2020. 56 с.
4. Любинський О.І., Придеткевич С.С. Курс лекцій із загального землезнавства. Кам'янець-Подільський : Видавничо-поліграфічне підприємство «'Апостроф», 2019. 184 с.

Додаткова

1. Багров М.В., Боков В.О., Черваньов І.Г. Землезнавство : підручник; за ред. П.Г. Шищенка. К. : Либідь, 2000. 464 с.
2. Волошин І.І. Дослідження Землі з Космосу (космічне землезнавство) : Навчальний посібник. Київ: Друкарня НПУ ім М.П. Драгоманова, 2003. 115 с.
3. Загальне землезнавство : методичні рекомендації до виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) / уклад. О. Лаврик. Житомир, 2021. 154 с.
4. Кисельова О.О. Конспекти лекцій із курсу «Загальне землезнавство» : Навчально-методичний посібник для студентів заочного відділення спеціальностей «Географія» та «Екологія». Луганськ : Альма-матер, 2007. 64 с.
5. Любінська Л.Г. Придеткевич С.С. Методичні вказівки до проходження навчально-польової практики із загального землезнавства. Кам'янець-Подільський : Видавничо-поліграфічне підприємство «'Апостроф»

2019. 38 с.

6. Любінська Л.Г., Чернюк Г.В., Придеткевич С.С. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи із загального землезнавства (географічна номенклатура). Кам'янець-Подільський : Видавничо-поліграфічне підприємство «'Апостроф», 2019. 47 с.

7. Мащенко О.М. Загальне землезнавство. Навчальний посібник. – Полтава: ПДПУ, 2010. 73 с.

8. Мельнічук М.М., Білецький Ю.В., Чабанчук В.Ю. Загальне землезнавство : Методичні рекомендації до практичних занять для студентів географічного факультету за спеціальностями 106 «Географія» ОП «Географія», 103 «Науки про Землю» ОП «Гідрологія» та 014 «Середня освіта» ОП «Географія. Економіка». Луцьк, 2021. 203 с.

9. Олійник Я.Б., Федорищак Р.П., Шищенко П.Г. Загальне землезнавство. К. : Знання-Прес, 2003. 247 с.

10. Півошенко І.М. Практикум загального землезнавства. Вінниця : ВДПУ, 2002. 206 с.

14. Рекомендовані джерела інформації

<i>Інтернет-джерела з можливостями проведення неформальної/інформальної освіти</i>	
Prometheus Найбільша українська освітня платформа масових відкритих онлайн-курсів	URL://prometheus.org.ua/
EdEra Українська студія онлайн освіти. Команда платформи створює онлайн-курси, спецпроекти, інтерактивні підручники та освітні блоги	URL://ed-era.com
На урок Методичні матеріали для вчителя, статті, онлайн-навчання, конкурси	URL://naurok.com.ua/webinar
Педрата Організація навчання і підвищення кваліфікації	URL://pedrada.ippo.com.ua
Всеосвіта Безплатна платформа для підвищення кваліфікації вчителів	URL://vseosvita.ua
Coursera Освітня платформа	URL://www.coursera.org/
Нова українська школа Освітня платформа	URL://nus.org.ua
Освіторія Освітня платформа	URL://osvitoria.media
<i>Інтернет-джерела для пізнавальних освітніх цілей</i>	
Географія. Мислення, що змінює світ	URL://www.geograf.com.ua
Для географа	URL://compas.ucoz.com
Пізнавальний сайт географія	http://geoknigi.com/book.php